Najaarsbijeenkomst Roofvogelwerkgroep

Wobbe Kijlstra

Op 15 november 2014 hadden ruim 40 belangstellenden de weg naar 't Laer gevonden voor de najaarsbijeenkomst van de Roofvogelwerkgroep. Een boeiende middag waarin is teruggekeken op de resultaten van het afgelopen seizoen. Natuurlijk met cijfers, ook met beelden, de webcamera is inmiddels niet meer weg te denken en sterke verhalen.

Jaap Visser had het seizoen in beelden samengevat. Het werk van de klimmers, de nesten, kuikens tot trotse pubers, die hun vleugels uitslaan op zoek naar een eigen territorium en die wij geringd en wel weer een keer op een nest hopen te kunnen begroeten. Vervolgens kwamen de raaf de verschillende roofvogels aan bod.

Raaf

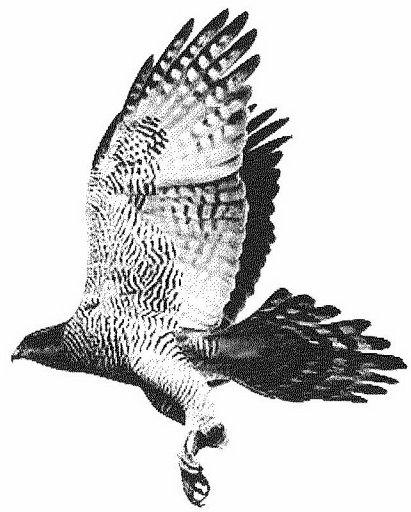
De raaf is een bijzondere vogel. In de jaren '80 bijna uitgestorven in Nederland, is de laatste jaren sprake van een stabiel beeld van ongeveer 80 broedparen in Nederland. De laatste paar jaar lijkt sprake van een lichte stijging. Iedereen kent de raaf als bewaker van de kroonjuwelen in Engeland. De raaf speelt een rol in veel mythen en sagen. In Nederland dient hij gewoon voor zich zelf te zorgen en lijkt Utrecht en het Gooi definitief veroverd te hebben, met zeven nesten in 2014 waarvan vijf succesvol. De jongen van drie nesten zijn geringd met kleurringen. Dit is een project dat vorig jaar is gestart (o.a. dankzij een bijdrage van het Dlneke Sluijtersfonds) om meer terugmeldingen te krijgen. De kleurringen zijn makkelijker af te lezen en wat ook helpt, ieder land heeft zijn eigen kleur ring. Zo is dit jaar een raaf die geringd is in Spanje in Nederland gesignaleerd. Het aantal terugmeldingen loopt nog niet storm maar elke individuele melding leert ons meer over het gedrag van de raaf.

Buizerd

Veel muizen betekent haast automatisch een goed buizerdjaar. Ook dit jaar was met gemiddeld iets meer dan 3 eieren per nest en de nodige nesten met 4 een goed jaar. In totaal zijn 74 nesten gevolgd. Dit zijn er minder dan de afgelopen jaren. Harry de Rooy geeft aan dat de nesten een stuk moeilijker te vinden zijn. De havik is over het algemeen redelijk nesttrouw. Dit geldt niet voor de buizerd waanaar het elk jaar weer zoeken is.

Havik

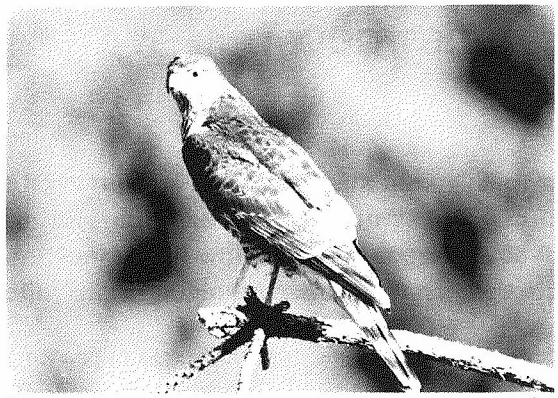
De havik voelt zich thuis in Utrecht en het Gooi. Hoewel nog niet alle cijfers binnen zijn, lijkt er weer een opwaartse lijn. In 2014 zijn in totaal 51 nesten gevolgd. Bijzonder dit jaar is de vroege start van het broedseizoen. Berekend is dat op 12 maart de eerste havik is gestart met het leggen van haar eieren. Dit is eerder dan andere jaren en heeft mogelijk te maken met de zachte winter en bijbehorende goede voedselaanbod. In de gevolgde nesten zaten gemiddeld 3,9 eieren. Dit is beter dan de afgelopen paar jaar. Apart is het relatief grote aantal legsels dat uiteindelijk mislukt is. De oorzaak hiervan en of dit ook landelijk het beeld is, is niet bekend. Het is de bedoeling hier in de winter als ook de resultaten van de andere regio's bekend zijn, meer onderzoek naar te doen.

Havik Foto: Peter van den Bos

Roofvogels in beeld

In De Korhaan van november is al uitgebreid verslag gedaan van de velduil in de Eempolder. De film die hierover is gemaakt mocht natuurlijk niet ontbreken en is zeker de moeite waard. Hetzelfde geldt voor de filmbeelden van Henk Groenewoud van broedende slechtvalken en een haviksnest met jonge haviken dat met een camera is gevolgd. Henk werkt aan 'Groen' een film over natuur in en om de stad. Een voorbeeld kregen we te zien van jonge haviken die uitkeken op een fietspad waar fietsers voorbij kwamen, nietsvermoedend dat ze in de gaten werden gehouden.

Sperwer Foto: Bert Roelofs

Sperwer
Waar het met de havik en de buizerd goed lijkt te gaan, is het bij de sperwer een ander verhaal. Veel nesten zijn niet succesvol geweest en de gemiddelde legselgrootte lag beneden de 5 en dat is lager dat de 6 à 7 uit andere jaren. 32 nesten zijn gevolgd en van 14 nesten zijn de jongen geringd.
Naar de oorzaak is het nog gissen. Hopelijk dat hier ook de informatie uit de rest van het land voor meer inzicht zorgt.

Boomvalk
De boomvalken zijn geen standvogels. Ze komen in de loop van de lente in Nederland en denken aan nageslacht als het kroost van andere roofvogels al op uitvliegen staat of uitgevlogen is. De eerste eileg van de havik was berekend op 12 maart, die van de boomvalk op 8 juni. Waarom de boomvalken pas anderhalve maand na aankomst in Nederland beginnen is niet echt bekend. Het stelt ze in ieder geval in de gelegenheid een oud nest te kraken bijvoorbeeld van een kraai. Dit maakt het vinden van een boomvalkennest trouwens tot een sport, waar Hanneke Sevink gelukkig bedreven in is.
In 2014 hebben de boomvalken zich van hun goede kant laten zien. 22 nesten zijn gevolgd waarvan 16 nesten succesvol waren. Veel nesten met drie eieren en zelfs een met vier.
Ook bij de boomvalken loopt een project met kleurringen. Er is wel een aantal volwassen boomvalken met kleurring teruggezien. Het aflezen van de ring blijkt toch nog moeilijk.

Torenvalken
Pascal Gijsenvertelt dat er minstens 80 nestkasten voor torenvalken hangen in Utrecht en het Gooi en dat er ook veel in gebruik zijn. Het ontbreekt aan tijd en menskracht om ze ook daadwerkelijk te controleren. In 2014 zijn er maar 19 gecontroleerd. Meer mensen die willen helpen zijn altijd welkom. Als suggestie wordt controleren met een camera gedaan. Misschien is het mogelijk om via een camera aan een 'telescoophengel' in het nest te kijken of er wat gebeurt. Minder belastend voor de torenvalken en klimmers. Dan zou met een mobiel camerateam veel meer nestkasten kunnen worden gecontroleerd. Pascal zal kijken of dit realiseerbaar is, zodat in 2015 weer de nodige kasten kunnen worden gevolgd.

Slechtvalk
Van de roofvogels in Utrecht en het Gooi spreekt de slechtvalk wellicht het meest tot de verbeelding. De slechtvalk lijkt het meest verbonden met de stedelijke omgeving.
Broedend op de Sint Vituskerk in Hilversum en het provinciehuis in Utrecht zullen er ook veel mensen zijn die hem wel eens voorbij zien schieten of, zoals in Utrecht nog wel eens gebeurt een jong op de grond zien zitten.
Dan zijn de pubers te groot om in de nestkast te blijven en nog te jong om echt te kunnen vliegen, laat staan voor zichzelf te kunnen zorgen.
Harry vertelt dat de jongen op ontdekkingstocht uitgaan. De ouders blijven hen prooien brengen. Iets dat je het beste niet kunt doen is deze jonge roofvogels naar het asiel brengen. Daar worden ze weliswaar gevoerd, maar leren ze nooit zelf te jagen en dat is toch wel een levensvoorwaarde. Maar goed, als je huis boven op het provinciehuis staat en je bent op je zwerftocht beneden aangekomen, is het lastig terugklauteren. Dan is het handig Harry te bellen. Ook dit jaar werd hij een paar keer gebeld om een jonge slechtvalk met de lift weer naar boven brengen.

Slechtvalk Foto: www.vogeldagboek

Behalve in Hilversum en Utrecht zijn er slechtvalken die broeden in Lopik en Amersfoort. Alle vier succesvol dit jaar met gemiddeld 2,5 jong per nest. Door de eieren te merken is ontdekt dat het eerste ei dat wordt gelegd niet per se als eerste uitkomt. Misschien is dit ook iets om bij de andere roofvogels te onderzoeken.

Wespendief
Als laatste in deze toch wel indrukwekkende rij (van acht soorten roofvogels) was de wespendief

aan de beurt. De bruine kiekendief broedt wel in het Gooi, maar is dit jaar niet gevolgd. De wespendief arriveert net als de boomvalk laat in het seizoen en houdt zich graag schuil in het bos. Dit jaar zijn er 4 nesten gevolgd waarvan 3 met jongen en 1 nest is mislukt. Het gevoel is dat er meer wespendieven moeten zijn.
Naast het onderzoek waarom er dit jaar veel nesten van haviken mislukt zijn en wat de oorzaak van de achteruitgang bij de sperwer kan zijn, staat er voor de winter ook het zoeken van nesten van wespendieven op het programma.

Winterprogramma
Tijdens het seizoen wordt het nodige verzameld en genoteerd. De winter is een mooie tijd om hier mee aan de slag te gaan. Naast bovengenoemde onderzoeken staan voor de winter het uitpluizen braakbalren, ruiverenonderzoek en prooiverenonderzoek op het programma. De middag werd afgesloten met een borrel en daarna drtraditionele soep met belegde Turkse broden.

Volg de nieuwsbrief voor de activiteiten van de roofvogelwerkgroep en als je belangstelling hebt neem dan even contact op met Harry of Hanneke.

Aan de slag binnen de VWG

Onze Vogelwerkgroep ontplooit vele activiteiten. Er blijven echter altijd werkzaamheden liggen die toch meer aandacht en tijd vragen. Hieronder staat een overzicht van de werkzaamheden die onze vereniging nog beter op rolletjes laat lopen.

Eenmalig: oefenen met presenteren in het openbaar
Wie van onze leden wil zijn of haar kennis over presenteren in het openbaar overdragen? Verschillende leden, bijvoorbeeld voor cursusavonden of de contactavonden, zouden graag wat meer houvast hebben en een keer 'droogzwemmen' om met meer vertrouwen voor de groep te gaan staan. Wellicht ben jij een kei in presenteren of kun je daarover een avond lesgeven aan medeleden van de VWG? Dan voorzie jij in een dringende behoefte!

Coördinator natuurbeschermingszaken.
Ben je begaan met de bescherming van natuur en vogels, dan zou je in deze functie veel van je energie kwijt kunnen.
Geregeld komen er vragen binnen over het verstoren van vogels en natuur. Jij kunt dan zorgen voor het aankaarten bij de verantwoordelijke/bevoegde instanties of het begeleiden hierbij.
Je onderhoudt contact met andere organisaties in de regio, zoals bijvoorbeeld Vrienden van het Gooi, milieupolitie en gemeenten. Je weet je daarbij vanuit onze vogelwerkgroep gesteund door veel leden met gedegen kennis van vogels en natuur. Het leukste is natuurlijk als er een groepje ontstaat dat zich hier actief mee wil bezighouden.

Onderhouden contacten met de pers.
Wij zijn op zoek naar iemand die de contacten onderhoudt tussen de diverse geledingen van de vogelwerkgroep aan de ene kant en externe partijen aan de andere kant. Hierbij valt bijvoorbeeld te denken aan kranten, tijdschriften, radio en andere vogelbeschermende partijen. Je maakt dan deel uit van een klein team dat momenteel aan de start staat om de communicatie nog meer leven in te blazen.

Excursies leiden.
Voor het organiseren van vogelexcursies zoeken we uitbreiding van het team. Hiervoor is niet altijd uitputtende kennis van alle vogels nodig. Ook vogelaars met beperkte kennis kunnen in staat zijn hun kennis over te dragen. Vooral het enthousiasme voor het uitdragen van jouw kennis op vogelgebied is belangrijk. Als je dat wilt leid je nooit alleen een excursie, je kunt ook als assistent van grote waarde zijn.

Bijhouden en presenteren van de jaarkalender.
Onze werkgroep ontplooit veel activiteiten gedurende het jaar. Wellicht is er iemand die er eer in stelt om de voorgenomen activiteiten van de werkgroepen te verzamelen op de jaarkalender en deze op te nemen op de website, de reservering van de Infoschuur en het programma van de Korhaan.

Interesse?
Voel je iets voor het invullen of meewerken? Meld je dan aan bij een van de bestuursleden. Zie laatste pagina van De Korhaan of de website voor contactgegevens.